

Департамент освіти і науки
Сумської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Факультет підвищення кваліфікації та перепідготовки

Кафедра педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Світлана ПАНЧЕНКО
« ____ » _____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА ВК 6.1. УПРАВЛІНСЬКА ДЕОНТОЛОГІЯ

Галузь знань: D - Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність: D3 Менеджмент

Освітньо-професійна програма: Менеджмент і адміністрування

Рівень вищої освіти: другий (магістерський рівень)

Ступінь вищої освіти: магістр

Освітня кваліфікація: магістр менеджменту

Форма навчання: денна/заочна

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ

Розробник: Прядко Л.О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, спеціальної та менеджменту КЗ СОІППО

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

Засідання кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

Протокол № 11-а від «23» червня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Г.Л. Єфремова

Засідання кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту

Протокол № 4 від. «28» листопада 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Г.Л. Єфремова

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

28.11.2025 р. _____ Людмила ІВАШИНА

Керівник навчального відділу

28.11.2025 р. _____ Ельвіра ГОЛОВАЧ

Проректор з науково-педагогічної

та навчальної роботи

28.11.2025 р. _____ Світлана ПАНЧЕНКО

Ця робоча програма освітнього компонента не може бути повністю або частково відтворена, тиражована та розповсюджена без дозволу комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Статус освітнього компонента	Вибірковий компонент освітньої програми
Загальна кількість кредитів ECTS	3
Кількість годин	Загальний обсяг годин – 90 годин. Для денної форми навчання: лекції – 14 годин; семінарські заняття – 16 годин; самостійна робота – 60 годин. Для заочної форми навчання: лекції – 8 годин; семінарські заняття – 10 годин; самостійна робота – 72 годин.
Курс та семестр вивчення освітнього компонента	Денна форма: курс – І; семестр – 2. Заочна форма: курс – І; семестр – 3.
Вид підсумкового контролю	Диференційований залік
Мова викладання	Українська
Кафедра що забезпечує викладання	Педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту
Інформація про викладача, який забезпечує вивчення освітнього компонента	Прядко Любов Олексіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту
Інформація про консультації	За потреби
Пререквізити (передумови для вивчення освітнього компонента)	Соціальний менеджмент, конфліктологія та психологія управління
Постреквізити (дисципліни, в яких будуть використовуватися знання, отримані під час вивчення курсу)	Ризик-менеджмент
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання освітнього компонента є формування у майбутніх керівників закладів освіти моральних цінностей сучасного управління через засвоєння його нормативних засад, сприяння професійному розвитку і саморозвитку здобувачів вищої освіти на рефлексивній основі.

Основні завдання вивчення освітнього компонента:

- розкриття соціальної та психологічної значущості дотримання менеджером освіти норм управлінської деонтології;
- ознайомлення здобувачів вищої освіти з принципами і правилами управлінської поведінки, сприяння їх засвоєнню;

- формування стійкої позитивної мотивації нормативної поведінки й належного виконання професійного обов'язку, моральних цінностей та відповідних якостей;
- розвиток деонтологічної культури на рефлексивній основі, спонукання менеджерів освіти до самоаналізу своїх вчинків;
- визначення типових помилок поведінки менеджера освіти, пов'язаних із порушенням норм професійної моралі та вимог нормативних документів;
- розкриття особливостей нормативної поведінки менеджера освіти у процесі вирішення складних управлінських ситуацій.

3. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи управлінської деонтології

Тема 1. Вступ до курсу «Управлінська деонтологія».

Поняття управлінської деонтології. Предмет, мета й завдання управлінської деонтології. Міждисциплінарні зв'язки. Понятійно-категоріальний апарат. Деонтологічний аспект управління закладом освіти. Управлінська деонтологія як складова професійної деонтології.

Тема 2. Генеза становлення та розвитку управлінської деонтології в Україні.

Періодизація становлення та розвитку управлінської деонтології. Зародження деонтологічної думки в галузі управління освітою у другій половині XIX – на початку XX ст. Становлення управлінської деонтології у світлі суспільних подій 1917–1991 рр.

Напрями розвитку управлінської деонтології України в кінці XX – на початку XXI ст.

Тема 3. Ціннісно-деонтологічні орієнтири діяльності керівника закладу освіти.

Ціннісно-деонтологічні орієнтири діяльності керівника закладу освіти. Особливості прояву деонтологічних категорій у професійній діяльності керівника закладу освіти.

Змістовий модуль 2. Деонтологічні вимоги до керівника закладу освіти

Тема 4. Деонтологічна компетентність керівника закладу освіти.

Поняття професійної компетентності керівника закладу освіти. Деонтологічно компетентність та її складові. Ступені оволодіння керівником деонтологічною компетентністю.

Тема 5. Належна поведінка керівника закладу освіти у контексті управлінської деонтології.

Поняття «професійна поведінка керівника закладу освіти». Деонтологічно виправдана поведінка керівника закладу освіти. Основні принципи деонтологічно виправданої поведінки керівника закладу освіти.

Тема 6. Адміністративний вплив у контексті управлінської деонтології.

Специфіка управлінського впливу керівника на основі управлінської етики. Типи керівників закладу освіти. Методи та прийоми ефективного

адміністративного впливу. Деонтологічний аспект використання стилів керівництва. Стили керівництва.

Тема 7. Деонтологічний контекст професійного спілкування керівника закладу освіти.

Структура професійного спілкування в управлінській діяльності. Управлінське спілкування як проблема деонтології. Культура мовлення професіонала. Комунікація як чинник встановлення професійних відносин на деонтологічних засадах. Складові позитивного враження публічного виступу керівника. Правила службових стосунків

Тема 8. Деонтологічний контекст подолання конфліктів у закладі освіти

Походження конфліктів. Структура та динаміка конфліктів. Типології конфліктів. Особливості конфліктних особистостей

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Розподіл годин за денною формою навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
		л	сем. / пр.	с/р
1	2	3	4	5
Модуль 1				
Змістовий модуль 1 Теоретичні основи управлінської деонтології				
Тема 1. Вступ до курсу «Управлінська деонтологія»	7	2	2	3
Тема 2. Генеза становлення та розвитку управлінської деонтології в Україні.	6		2	4
Тема 3. Ціннісно-деонтологічні орієнтири діяльності керівника організації	8	2	2	4
Разом за змістовим модулем 1	21	4	6	11
Змістовий модуль 2. Деонтологічні вимоги до керівника закладу освіти				
Тема 4. Деонтологічна компетентність керівника організації	8	2	2	4
Тема 5. Належна поведінка керівника організації у контексті управлінської деонтології	8	2	2	4
Тема 6. Адміністративний вплив у контексті управлінської деонтології	7	2	2	3
Тема 7. Деонтологічний контекст професійного спілкування керівника організації	8	2	2	4
Тема 8. Деонтологічний контекст подолання конфліктів у організації	8	2	2	4
Разом за змістовим модулем 2	39	10	10	19

Усього годин	60	14	16	30
Модуль 2				
ІНДЗ	15	-	-	15
Підсумкове теоретичне завдання (диф.залік)	15	-	-	15
Усього годин	30	-	-	30
РАЗОМ	90	14	16	60

Розподіл годин за заочною формою навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
		л	сем. / пр.	с/р
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Модуль 1				
Змістовий модуль 1 Теоретичні основи управлінської деонтології				
Тема 1. Вступ до курсу «Управлінська деонтологія»	7	2		5
Тема 2. Генеза становлення та розвитку управлінської деонтології в Україні.	8		2	6
Тема 3. Ціннісно-деонтологічні орієнтири діяльності керівника організації	9	2	2	5
Разом за змістовим модулем 1	24	4	4	16
Змістовий модуль 2. Деонтологічні вимоги до керівника закладу освіти				
Тема 4. Деонтологічна компетентність керівника організації	8	2		6
Тема 5. Належна поведінка керівника організації у контексті управлінської деонтології	7		2	5
Тема 6. Адміністративний вплив у контексті управлінської деонтології	7		2	5
Тема 7. Деонтологічний контекст професійного спілкування керівника організації	7		2	5
Тема 8. Деонтологічний контекст подолання конфліктів у організації	7	2		5
Разом за змістовим модулем 2	36	4	6	26
Усього годин	60	8	10	42
Модуль 2				
ІНДЗ	15	-	-	15
Підсумкове теоретичне завдання (диф.залік)	15	-	-	15
Усього годин	30	-	-	30
РАЗОМ	90	8	10	72

5.ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

Спеціальні компетентності (СК):

СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;

СК3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту;

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;

СК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми;

СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.

СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

ПРН2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.

ПРН3. Проектувати ефективні системи управління організаціями.

ПРН4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї.

ПРН5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.

ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

ПРН7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті.

ПРН9. Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами.

ПРН10. Демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді,

взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач.

ПРН11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу.

ПРН12. Додатково для освітньо-професійної програми Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).

ПРН13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення орг

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ОЦІНЮВАННЯ

Методи викладання та навчання:

МН1. Словесний метод.

МН2. Наочний метод.

МН3. Самостійне навчання.

МН4. Практичний метод.

МН7. Інтерактивні методи навчання.

Види контролю: поточний та підсумковий (модульний, семестровий).

Форми оцінювання:

Формативне оцінювання:

ФО1. Письмові та усні коментарі, настанови викладачів у процесі навчання.

ФО2. Письмові та усні коментарі викладача за результатами виконаного завдання.

ФО3. Письмові та усні коментарі викладача щодо динаміки навчальних досягнень.

ФО4. Формування навичок самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання.

Сумативне оцінювання:

СО1. Оцінювання результатів виконаних завдань на семінарських заняттях.

СО2. Оцінювання результатів виконаних завдань за самостійну роботу.

СО3. Виконання та презентація індивідуального науково-дослідницького завдання.

СО4. Виконання модульної контрольної роботи.

СО5. Підсумковий контроль (екзамен).

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною (рейтинговою) шкалою ЕКТС (ECTS), шкалою (A,B,C,D,E,FX,F), національною 4-х бальною шкалою для екзамену/диференційованого заліку («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Накопичувальна бально-рейтингова система передбачає оцінювання за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, що спрямовані на опанування змісту освітнього компонента з даної освітньо-професійної програми. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється у формі поточного, модульного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю

знань здобувачів можуть бути усна відповідь та доповнення під час заняття, а також письмові роботи, що передбачені планами семінарських занять.

Модульний контроль проводиться як підсумкова контрольна робота за даним змістовим модулем з метою оцінки результатів знань здобувачів вищої освіти після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Модульна контрольна робота передбачає виконання здобувачами письмової відповіді на питання за визначеними варіантами.

Виконання індивідуального науково-дослідницького завдання (ІНДЗ) з даного освітнього компонента оцінюється у 15 балів.

Підсумковий контроль знань – диференційований залік, який оцінюється у 25 балів. Форма проведення підсумкового контролю – усна.

Здобувач повинен отримати необхідний мінімум з кожного модуля, включаючи результати самостійної роботи. Здобувач не може бути допущений до складання підсумкового контролю знань з освітнього компонента, якщо він не склав усі передбачені модульні контрольні роботи. Якщо здобувач не набрав потрібної кількості балів, то він не допускається до підсумкового контролю. У визначений термін такий здобувач повинен представити викладачу у письмовому вигляді виконані завдання передбачені семінарськими заняттями та самостійною роботою. Лише після цього здобувач допускається до підсумкового контролю. Здобувачі вищої освіти, які протягом триместру набрали необхідну кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни, мають можливість: не складати екзамен, а отримати його автоматично, відповідно до рейтингової оцінки, переведеної в оцінку за національною шкалою; складати екзамен з метою підвищення рейтингу з освітнього компонента.

Якщо здобувач виконав і захистив всі види робіт передбачені освітнім компонентом, брав активні участь на заняттях, то до його підсумкової оцінки можуть додаватися заохочувальні бали (до 15 балів). Загальна підсумкова оцінка здобувача вищої освіти з освітнього компонента розраховується за накопичувальною системою і дорівнює сумі всіх балів, які було здобуто на кожному з етапів контролю – поточного, модульного контролю, підсумкового контролю, та заохочувальних балів.

Розподіл балів

	Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2					ІНДЗ	Підсум-ковий контроль-диф.залік	Загальна сума балів
Складові змістовних модулів	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	МК 1	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	МК 2	15	25	100
Кількість балів за темами, у т.ч. за видами робіт:	5	5	5	5	10	5	5	5	5	10			
- семінарські заняття	3	3	3	3		3	3	3	3				
- самостійна робота	2	2	2	2		2	2	2	2				
Кількість балів за модуль	30					30							

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для диференційованого заліку, курсової роботи
91 – 100	A	відмінно	зараховано
81-90	B	добре	
71-80	C		
61-70	D		
51-60	E	задовільно	
31-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-30	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. ЗМІСТ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення

1. Бралатан В. П. Професійна етика. Навч. Посіб. 252 с.
2. Васильєва М.П. Теорія педагогічної деонтології . Харків, 2003. 216 с.
3. Васильєва М.П. Основи педагогічної деонтології: навч. посіб./ Харків: Нове слово, 2003. 200 с.
4. Васянович Г.П. Педагогічна етика : навчальний посібник / Г.П.Васянович, - К.: Академвидав, 2011 . 254 с.
5. Гах Й. Етика ділового спілкування: Навч. посібник для вузів / Й.Гах. К., Центр навчальної літератури, 2005. 160с.
6. Жебровський Б.М. Професійна етика вчителя: час і вимоги. К.: Педагогічна думка, 2000. 62 с.
7. Задорожна-Княгницька Л. В. Деонтологічна підготовка менеджерів освіти в університетах: теорія і практика: монографія. Маріуполь, 2017.

372 с.

8. Задорожна-Княгницька Л. В. Управлінська деонтологія : навчальний посібник Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 248 с.
9. Кубрак О.В. Етика ділового та повсякденного спілкування: Навч. посібник для вузів. Суми, К. 2005. 222 с.
10. Управлінська деонтологія / укл. Л.О. Прядко / Конспект лекцій. Суми: НВВ СОІППО. 2024. 100 с.
11. Хоружа Л.Л. Педагогічна деонтологія: навч.-метод, посіб. К.: КМПУ імені Б.Д.Грінченка, 2008. 96 с.
12. Воронкова В. Г. Філософія гуманістичного менеджменту (соціально-антропологічні виміри) : монографія. Запоріжжя, 2008. 254 с.
13. Гладкова В. М., Пожарський С. Д. Основи акмеології : підруч. Львів, 2007. 324 с.
14. Етика в державному управлінні : метод. рек. / А. О. Кузнецов, Н. В. Левченко, С. В. Прживара. Харків, 2012. 60 с.
15. Жерносек І. П. Формування управлінської науково-методичної культури керівника ЗНЗ : метод. рек. Харків, 2010. 192 с.
16. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Львів, 2011. 223 с.
17. Радченко О. В. Ціннісна система суспільства як механізм демократичного державотворення : монографія. Харків, 2009. 380 с.
18. Радул В.В. Філософські та соціально-педагогічні аспекти сучасних проблем освіти. Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Педагогічні науки. 2017. Вип. 77(1). С. 52–58.
19. Савчин М. В. Психологія відповідальної поведінки : монографія. Івано-Франківськ, 2008. 280 с.
20. Шеломцев В. Етикет і сучасна культура спілкування. К., 2013. 416 с.
21. Шоутен Т., Даниленко Л., Зайченко О. Менеджмент керівників закладів дошкільної і початкової освіти. Київ, 2019. 112 с.

Рекомендована література

1. Задорожна-Княгницька Л. В. Деонтологічна підготовка менеджерів освіти в університетах: теорія і практика: монографія. Маріуполь, 2017. 372 с.
2. Задорожна-Княгницька Л. В. Управлінська деонтологія : навчальний посібник Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 248 с.
3. Кубрак О.В. Етика ділового та повсякденного спілкування: Навч. посібник для вузів. Суми, К. 2005. 222 с.
4. Управлінська деонтологія / укл. Л.О. Прядко / Конспект лекцій. Суми: НВВ СОІППО. 2024. 100 с.
5. Воронкова В. Г. Філософія гуманістичного менеджменту (соціально-антропологічні виміри) : монографія. Запоріжжя, 2008. 254 с.
6. Гладкова В. М., Пожарський С. Д. Основи акмеології : підруч. Львів, 2007. 324 с.
7. Етика в державному управлінні : метод. рек. / А. О. Кузнецов, Н. В. Левченко, С. В. Прживара. Харків, 2012. 60 с.

8. Жерносек І. П. Формування управлінської науково-методичної культури керівника ЗНЗ : метод. рек. Харків, 2010. 192 с.
9. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Львів, 2011. 223 с.
10. Шоутен Т., Даниленко Л., Зайченко О. Менеджмент керівників закладів дошкільної і початкової освіти. Київ, 2019. 112 с.

Інформаційні ресурси

1. Задорожна-Княгницька Л. В. Управлінська деонтологія [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi77/0057505.pdf>
2. Шевченко Ю. М. Ш 37 Педагогічна деонтологія : навч.-метод. посіб. [для студ. спеціальності «Початкова освіта»] / Авт.-укл. Юлія Михайлівна Шевченко . – Мелітополь : Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2018 імені Богдана Хмельницького: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/2963/1/%D0%9F%D0%BE%D1>